

Mottatt 24. januar 2022

Innsenderen viser til at Helsedirektoratets nasjonale faglige retningslinje «Hørsel hos små barn 0-3 år» (2016), som er på 59 sider, bare to steder kort nevner tegnspråk. På samme måte er tegnspråk nevnt bare én gang i rammeplanen for barnehagen (2017), som er fastsatt som forskrift av Kunnskapsdepartementet. I rammeplanen er det derimot tatt inn to hele underkapitler om samisk, med vekt på samisk språk, kultur og identitet, og på at ansatte i samiske barnehager skal beherske samisk språk.

Innsenderen etterlyser tilsvarende kapitler om barnehager med tegnspråklige barn og tegnspråklige barnehager i rammeplanen.

Mottatt 23. februar 2022

Innsenderen er forelder til et døvt barn med kokleaimplantat (CI). Bostedskommunen tilbyr bare tegnspråk i barnehage og grunnskole i en annen del av kommunen. Barnet må pendle med taxi dersom det skal få tegnspråkopplæring når det begynner på skolen. Barnet trenger tegnspråk, men vil samtidig gå i en vanlig klasse med mer enn noen få elever.

Barnehagen barnet har gått i, har brukt egne midler på å gi ansatte tegnspråkopplæring. Foreldrene ønsker at barn skal få tegnspråkopplæring i nærmiljøet, og mener det er uheldig å segregere barna fra nærmiljøet, selv om de har full forståelse for ønsket om tegnspråkmiljø.

Innsenderen gir uttrykk for at tegnspråk må komme inn i norsk skole, slik at døve og tunghørte kan inkluderes i samfunnet ved at hørende kan ta i bruk tegnspråk i kommunikasjon med dem.

Mottatt 23. februar 2022

Innsenderen etterlyser en mulighet for lærere til å ta deltidsutdanning i tegnspråk som del av videreutdanningsprogrammet Kompetanse for kvalitet (KFK), uten at de har tegnspråklig utdanning fra før.

Innsenderen mener også at tegnspråk bør tilbys som valgfag/fremmedspråk i ungdomsskolen, slik at flere får tilgang til språket.

Mottatt 23. februar 2022

Innsenderen er forelder til en ungdomsskoleelev med CI som får tegnspråkopplæring etter opplæringsloven § 5-1 om spesialundervisning. Foreldrene har fulgt Statped's foreldreopplæring «Se mitt språk».

Innsenderen viser til at barnet ifølge den sakkyndige vurderingen skulle ha tolk i deler av undervisningen. I barneskolen fungerte det. I ungdomsskolen skulle behovet dekkes med skolens egne ansatte med tegnspråkkompetanse, men det har fungert dårlig, både på grunn av sykefravær og fordi tolkingen har vært mangelfull.

Både tilgang på tegnspråk og tegnspråktolk har vært en utfordring.

Mottatt 23. februar 2022

Innspill om at begrepet «døvtum» ennå er i bruk, blant annet i mediene, og at dette begrepet er misvisende og bruken av det bør opphøre.

Mottatt 24. februar 2022

Innsenderen er en døv forelder som blant annet tar opp egne erfaringer med Statpeds deltidsopplæring. Statped har lagt for stor vekt på norsk med tegnstøtte (NMT). Statped er lite villige til å bruke forenklet tegnspråk for å unngå å bruke stemme, og man tyr heller til NMT av hensyn til barn med kokleaimplantat (CI) og på grunn av manglende tegnspråkkompetanse. Tidligere har Statped vært mer villige til heller å bruke forenklet tegnspråk og så ha en progresjon mot mer avansert tegnspråk, i stedet for å bruke NMT i undervisningen. Statped har ikke tatt det ansvaret de ifølge språkloven har for å verne og fremme tegnspråk. Statped har i møte med innsenderen optrådt på hørendes premisser.

Mottatt 24. februar 2022

Innsenderen er besteforelder til et døvt barn uten mulighet for kokleaimplantat (CI). Innsenderen er opptatt av at det må gis opplæring til flest mulig for at døve ikke skal bli isolert. Tegnspråk bør bli obligatorisk i barnehager og skoler der det finnes ett eller flere barn med behov for tegnspråk. I ungdomsskolen bør tegnspråk kunne velges som valgfag/fremmedspråk.

Av hensyn til barnets beste bør flere døve og hørselshemmede barn få gå samme skole dersom det er mulig, heller enn på nærskolen.

Innsenderen savnet mulighet til å få tegnspråkopplæring i nærheten av bostedet i stedet for på Ål folkehøyskole. Tegnspråkopplæring for søsken bør prioriteres høyere enn i dag.

Utdanning av tegnspråklærere må prioriteres. Utdanningen av tegnspråktolker må gjøres så tilgjengelig som mulig.

Mottatt 17. mars 2022

Innspill gitt på vegne av mange døve foreldre med døve barn.

I forbindelse med sakkyndige vurderinger hos PPT møter vi hindringer, og PPT styrer alt. Det er lite fokus og kompetanse på tegnspråk hos PPT, og tegnspråk forveksles og blandes med alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) og tegn som støtte. PPT henviser til tider til Statpeds avdeling for hørsel.

Mange foreldre opplever at sykehusene undertrykker tegnspråket døve familier, og at valg av tegnspråk brukes mot familiene. Døve som ikke vil CI-operere sine barn, får høre at barnet

vil bli isolert og ikke vil få normal språkutvikling. Barn med høreapparat og CI blir registrert og får oppfølging. Foreldrene får kjefte om barna ikke bruker høreapparatene eller CI.

Foreldrene ønsker seg tilbake til tidligere ordning med regionalt ansvar for tegnspråkopplæringen. Både døve og hørende vil få bedre tilgang til tegnspråk og tegnspråklige arenaer.

Mange familier har måttet flytte med sine tegnspråklige barn til Oslo, både fra steder langt fra Oslo og nær Oslo. Dette har de gjort på grunn av mangel på tegnspråklig miljø for barna på hjemstedet.

Mottatt 8. juli 2022

Innsenderen er forelder til et barn som har hatt tegnspråkopplæring i barnehage og grunnskole. Ifølge innsenderen er det basert på tilfeldigheter – flaks og uflaks – om barn i Distrikts-Norge får god tegnspråkopplæring. Innsenderens barn har tidvis hatt flaks og fått god undervisning, med gode råd fra støtteapparatet, tegnspråklig spesialpedagog i barnehagen, kontakt med andre tegnspråklige barn gjennom Statped's deltidsopplæring, og undervisning sammen med andre tegnspråklige elever i en nabokommune av og til.

I perioder har man hatt uflaks på grunn av sykefravær hos lærer og skoleledelse som ikke har sørget for fungerende vikar når fast lærer har hatt permisjon. I tillegg til uflaks er uvitenhet, uvilje og økonomi faktorer som negativt påvirker tilgangen til tegnspråk. Ellers har det vært en utfordring at tegnspråklærer er alene om jobben sin med den sårbarheten det fører med seg, at arbeids- og lønnsvilkårene for tegnspråklærere ikke er gode nok, at kommunen kan ønske å klare seg med en assistent som er billigere enn en lærer, at man ikke vil ansette døve tegnspråklige som tegnspråklærer når de søker, og en motvilje hos kommunen til å gi tegnspråkkurs til mer enn et absolutt minimum av lærere.

Mottatt 1. august 2022

Innsenderen peker på at barns tilgang til tegnspråk i skolen er en sentral faktor med tanke på å styrke tegnspråket framover.

De fleste elever med tegnspråkopplæring går på sin bostedsskole, der tegnspråkmiljøet er svært begrenset. Mange elever møter dessuten til 1. klasse i grunnskolen uten grunnleggende kunnskap/ferdigheter i tegnspråk, selv om de skal ha opplæring etter opplæringsloven § 2-6. Barnehageloven gir rett til tegnspråkopplæring, men det er ingen føringer for hvordan denne opplæringen skal gis, og tegnspråket blir lite utviklet hos barnet i denne perioden.

Hørende foreldre uten tegnspråkkunnskap og -ferdigheter kan ikke sette i gang naturlig språkutvikling hos barnet fra fødselen av. De er avhengige av at andre er språkmodeller for barnet. Også foreldrene trenger mer intensiv opplæring og tilgang til tegnspråkmiljø mens barna er små.

«Tegnspråkland» finnes ikke, og det er et spørsmål om det i Norge finnes språkmiljø som kan ta en slik funksjon. God språkinnlæring forutsetter at formell opplæring støttes av uformell bruk av språket. I beste fall er det i de største byene det finnes slike levende tegnspråkmiljøer.

Statped har et stort mandat med tanke på tegnspråkopplæring for både elever i grunnskolen og for foreldre. Stadig flere foreldre velger tospråklighet, både tale og tegnspråk, og de har skjønt at tegnspråk ikke er et hinder for barna. Men ettersom barna er mest omgitt av norsk tale, og med foreldrenes manglende forutsetninger for å bruke tegnspråk, blir tegnspråk oftest nedprioritert som hjemmespråk.

Tegnspråket må styrkes i de tidlige barneårene der språk læres lettest og foreldrene trenger mest støtte. Ulike aktører og etater må samarbeide med tanke på rettigheter, økonomi og tegnspråkopplæring. «Laget rundt barnet» må gis en reell mulighet til å utvikle tegnspråk som et reelt alternativ for familien, samtidig som barnehage og skole rustes for å gi tilfredsstillende opplæring.

Mottatt 26. september 2022

Innsenderen viser til egen skolegang i grunnskolen, der vedkommende først gikk integrert, deretter deltid og til sist hadde fulltids plass på en statlig døveskole. Innsenderen hadde stort utbytte både faglig og sosialt av å gå på døveskolen, og følte tilhørighet der.

Innsenderen viser til at mange tunghørte og døve elever i dag strever, og til at det er mangel på tolker. Tilbudene til denne gruppen bør derfor være som de har vært før.

Mottatt 23. oktober 2022

Innsenderen savner

- at lærere kan delta ved elevers deltidsopplæring
- regionale samlinger for elever mellom deltidsoppholdene
- at foresatte får dekket lønn og transportutgifter i de ukene barna er på deltidstilbud, slik at noen står over deltidsuker, og noen barn mister viktig tid til å utvikle språkferdigheter

Mottatt 23. oktober 2022

Innsenderen viser til nedkutting i Statpeds botilbud til barn på deltidsopphold og mener at tilbudet er blitt dårligere enn før.

Mottatt 23. oktober 2022

Det må gis tilbud til tegnspråkkurs i hele landet, i alle kommuner. Det må tilbys tegnspråk som valgfag, og det bør undervises i tegnspråk i barneskolene på linje med engelsk.

Mottatt 24. oktober 2022

Innsenderen viser til at det er uheldig at barnehagelovens bestemmelser om tegnspråkopplæring står i samme lovkapittel som bestemmelsene om spesialpedagogisk hjelp. Det etterlyses at tegnspråkopplæring betraktes som språk- og morsmålsopplæring. Det bør stilles krav om faktiske språkkunnskaper for ansatte i barnehager.

Mottatt 24. oktober 2022

Holdninger til tegnspråk hos pedagogisk-psykologiske tjenester (PPT) bør undersøkes. Innsenderen har inntrykk av at interkommunale skoletilbud for hørselshemmede blir dårligere på grunn av manglende kompetanse om tegnspråk hos PPT, som ofte frarår interkommunale skoletilbud.

Mottatt 24. oktober 2022

En bruker av tegnspråktolker reagerer på at tolketjenesten krever at det må meldes ved bestillinger at brukeren ønsker stemmetolk. Dersom man ber om stemmetolk, er det en vesentlig lavere sannsynlighet for at man får tolk til oppdraget. Innsenderen ser dette som utslag av en tankegang som går ut på at bare hørende har noe å si til døve, og ikke motsatt vei.

Mottatt 25. oktober 2022

Innsenderen har endt lenke til YouTube-video der vedkommende forteller om hvor viktig det var at hele familien hadde et tilbud da et søsken var deltids elev på en av de tidligere døveskolene. Hele familier reiste sammen. Barna gikk på døveskolen, og foreldrene på tegnspråkkurs. Det var sosialt at alle bodde nær hverandre i disse ukene. Innsenderen kunne i 2012 selv om lærer og tolk bli med sin elev på deltidstilbud på døveskolen.

Senere er tilbudet gradvis blitt demontert, og botilbudet avvirket. Lærerne ble først innkvartert på hotell. Senere ble tilbudet omgjort til digitale kurs. Også tilbudet til barna ble redusert og mindre sosialt, med innkvartering på hotell for barna og familiene. Senere er også undervisningen både av fulltids- og deltids elever flyttet til en stor kommunal skole med et stort flertall av hørende elever, og tegnspråkmiljøet for de deltids elevene er kraftig redusert. I dag blir både barna og foreldrene mindre kjent med hverandre enn før, da de bodde sammen.

Innsenderen er også bekymret over tilgangen til tegnspråk for elever i distriktene. Ansvaret er lagt på hver enkelt kommune. Det viser seg i praksis ofte vanskelig å få tak i kvalifiserte lærere som kan undervise elever som skal ha undervisning i og på tegnspråk i grunnskolen. Også tolker er det vanskelig å rekruttere, og vilkårene for dem er så dårlige at jobbene er lite attraktive. Det forekommer at assistenter som holder på å lære tegnspråk, må fungere som både lærer og tolk. Hvordan skal en § 2-6-elev kunne tilegne seg språket og få nytte av undervisning dersom ingen rundt eleven faktisk kan språket?

Mottatt 28. oktober 2022

Personvernregler gjør det vanskelig for døve, f.eks. ved at banker og det offentlige ikke vil motta personlige opplysninger på e-post eller SMS. Stadig flere kontorer har stengte dører, og man må ringe på og bruke lyd og tale.

Mottatt 29. oktober 2022

Innsenderen etterlyser tegnspråkkompetanse ved helseinstitusjoner i Norge. Døve og hørselshemmede utenfor storbyene må kunne søke seg f.eks. sykehjem med tegnspråklig tilbud. Helsevesenet må ta ansvar for å bestille tolk for barn og unge som trenger det. Det bør opprettes en tegnspråklig hjelpetelefon om psykisk helse for barn, unge og voksne.

Det må produseres mer generell informasjon på tegnspråk, f.eks. om nyhetssaker og generelt i NRK.

Det må stilles høyere språklige krav til lærere som ikke har norsk tegnspråk som førstespråk. Det må gis tilbud om videreutdanning til lærere som underviser i og på norsk tegnspråk. Det må innføres fritt skolevalg til knutepunktskoler for elever som søker seg til videregående skole. Digitale plattformer i skolen er ofte verken teksten eller tegnspråktolket.

Mottatt 30. oktober 2022 (sammenfatning av flere innspill fra samme person)

Innsenderen beskriver tegnspråktilbudet i en mellomstor norsk by. Kommunen har en forsterket skole med tilbud til døve og hørselshemmede elever, med bare én tegnspråklærer ansatt og to tolker. Ingen av elevene i kommunen opplever et tegnspråkmiljø i det daglige, men får tilbud om en ukentlig tegnspråkdag på den forsterkede skolen. Elevene har også tilbud om deltidsopphold hos Statped, 6 x 1 uke i løpet av et skoleår. Før var oppholdene lengre hver gang, og det var bedre for språkutviklingen før.

Innsenderen gir også uttrykk for at nivået på tegnspråklærere i Norge varierer svært mye, og at de fleste ikke kan tegnspråk flytende. Lærerne lider under mangel på lærebøker i tegnspråkfaget. Alle skoler skal gi likeverdig undervisning i alle fag. Det er et behov for lærebøker og lærerveiledninger i tegnspråk.

En viktig grunn til at foreldre velger tegnspråkopplæring etter opplæringsloven § 2-6, er at barnet da har rett til tegnspråktolk i undervisningen. Å være tolk i skolen er en tøff jobb. I tillegg til å tolke i situasjonen ses tolkene ofte på som assistenter i undervisningen. Det er et problem med dårlig kommunal økonomi, som gjør at kommunene ikke har råd til å ansette både tegnspråklærer og tegnspråktolk. Innsenderen mener enkelte private skoler er mer velvillige med tanke på å ansette tolker. Tolkene er nødvendige, og uten dem vil enda færre elever velge tegnspråkopplæring etter § 2-6. Det er nødvendig med en «arbeidsinstruks» for tolkene, slik at deres arbeidskraft ikke misbrukes av skolene.

Elevene har i dag rett til 6 x 1 uke med deltidsopphold hos Statped. Det er lang saksbehandlingstid for foreldre hos NAV, og enkelte foreldre må avlyse opphold fordi de ikke har råd til å legge ut for kostnader. Elevene blir slitne av all reisingen. Botilbudene er nedlagt og erstattet med innkvartering på hotell sammen med foreldrene. Foreldrene er avhengige av å ha en jobb med mulighet for hjemmekontor når de er sammen med barna på deltidsopphold, eller de må ta ut ferie eller avspasering for å få fri. Lengre opphold gir sterkere vennskap mellom elevene. Det bør være krav om at alle snakker tegnspråk på deltidstilbudet.

Tidligere hadde Statped ansvar for å gjennomføre tentamen og eksamen i tegnspråk når eleven var på deltidsopphold. I dag varierer det, etter hvor eleven er på deltidsopphold. Det er ikke lett for en elev å sitte alene på tentamens- eller eksamensdagen. Gjennomføringen varierer mye fra skole til skole. Det hender at tentamen lages og vurderes av lærere som kan tegnspråk dårligere enn eleven. Om elevene får en felles tentamensuke på deltid, kan de forberede seg sammen i et språkmiljø.

Opplæringsloven § 2-6 er nødvendig å ha, men den passer likevel dårlig for dem som går integrert i hørende skoler. Disse elevene skal ha fire egne læreplaner, og undervisningen skal skje på tegnspråk. Samtidig skal alle elever ha en sterk tilknytning til egen klasse. Dessuten skal elevene ha ekstra timer med tegnspråkundervisning, noe som skal skape negative holdninger til eget språk. Mange foreldre velger bort § 2-6 fordi de føler det blir for tøft for eleven å ha lengre skoledag enn de andre og være mye ute av klassen. Det må være et mål at alle tegnspråklige elever får delta i et tegnspråklig fellesskap minst én skoledag per uke. I så fall trenger man å vite hvilke skoler som har tegnspråklige elever. Statped bør ha et overordnet ansvar for å pålegge kommuner å skape et slikt fellesskap.

Mottatt 1. november 2022

Innsenderen ønsker tegnspråk som fremmedspråk i skolen, og at tegnspråk også kan inkluderes i norskfaget for alle elever. Det er viktig at alle kan noe tegnspråk. Det må bli enklere for lærere uten tegnspråkkompetanse å ta tegnspråklig videreutdanning. Flerspråklig må ses som en ressurs i klasserommet. Viktig med generelle pedagogiske tiltak som inkluderer hørselshemmede. Tegnspråkkompetansen i kommunene og i skoler og barnehager må bli bedre. Det er behov for tegnspråkopplæring for søsken og venner. Det er viktig med inkluderende arbeidsmiljø for døve ansatte i skoler og barnehager.

Det er viktig med mulighet for at barna kan gå i nærscole og kan få tegnspråkopplæring der. Klassestørrelsene bør begrenses til 15–20.

Mottatt 3. november 2022

Nedleggingen av døveskolene har fratatt elevene tilgangen til et kontinuerlig og levende tegnspråkmiljø. Tegnspråklige arenaer og arrangementer der elever fra ulike skoler kan møtes, ser ut til å være mangelvare.

De gamle døveskolene hadde et godt fritidstilbud til elevene, med aktiviteter innen kultur og idrett på fritiden. Felles idrettsarrangement for døveskolene ga elevene noe å se fram til, mulighet til å oppleve mestring, sosiale nettverk og nye venner. Døveforeningene og døveidrettslagene bidro aktivt i arrangementene, og elevene fikk slik også møte voksne døve.

Mottatt 3. november 2022

Kommunene må samarbeide mer om barnehage og skole, slik at foreldre enkelt kan sende barnet til en annen kommune. Kommuner bør også ha en knutepunkt-grunnskole tilrettelagt for døve og hørselshemmede barn. Pendling til f.eks. Oslo, Trondheim, Stavanger eller Porsgrunn er ikke mulig for alle. Det er svært uheldig at botilbudet barn og familiene deres på Statpeds deltidstilbud i Oslo ble nedlagt. Alle burde få lik mulighet til å lære tegnspråk, uansett hvor i landet de bor, og ikke bare i storbyene.

Mottatt 3. november 2022

Innspill fra to deltids elever hos Statped i Trondheim. De mener at tilbudet blitt dårligere enn før. Før var de på deltidsopplæring to uker om gangen, nå bare fem dager. Det er ikke nok for å møte gode venner, og til å lære og få brukt tegnspråk sammen med andre. De savner å

bo på internatet i stedet for på hotell. Det var mer sosialt å bo på internat, med flere aktiviteter. Nå er vi mer passive og sitter heller på mobiltelefonen.

Statpeds ungdomsuke er bra, og den bør fortsette og ikke legges ned. Det burde ha vært en eller to døveskoler i Norge, der elevene kunne gå samlet, og være sammen i ukene det er deltidsopphold. Det burde være en slik skole et sted midt i Norge, for eksempel Trondheim eller Ålesund.

Mottatt 4. november 2022

Største feil Statped har gjort, er å stenge internatene. Elevene mistet fellesskap og godt tegnspråkmiljø. Foreldre må slite seg ut med å ordne det praktiske med arbeidsgiver, skolen og kommunen når de skal følge barn på deltidstilbud.

Mottatt 4. november 2022

Det må bli mulig å registrere at man har norsk tegnspråk som morsmål. Det er for tette bånd mellom PPT og kommunale tjenester og saksbehandlere; vanskelig med tilsyn og kontroll. Det må bli lovpålagt med teksting av alt offentlig publisert materiale (bilde- og lydbasert). Nyheter og offentlig informasjon må tekster av sertifiserte tekstere. Tolketjenesten må bygges på en ny filosofi, der brukernes behov settes fremst. Norsk tegnspråk må tas inn i norske skoler på en slik måte at hele befolkningen får reell kjennskap til det. Tegnspråk kan ha gunstig effekt på mange områder, der lyd kommer til kort, for store deler av befolkningen.

Mottatt 5. november 2022

Det er viktig at barnehagene innser viktigheten av tegn. Statped klarer trolig ikke å formidle det. Det er tale om respekt for den døves språk og kultur.

Mottatt 5. november 2022

Søsken må uansett alder bør få opplæringstilbud i tegnspråk i barnehage og skole. Medelever bør få opplæring i tegnspråk. Lærere og andre ansatte bør ha plikt til å hente inn både kunnskap om døde, hørselsproblemer og tegnspråk.

Mottatt 5. november 2022

Det er viktig at det etableres et døvearkiv, slik at døves historie i Norge kan bevares. Et slikt arkiv kan gi veiledning på tegnspråk til døveforeninger og andre aktører. Det er like viktig med et nasjonale døvebibliotek, der man kan få informasjon om og på tegnspråk. Et bibliotek kan gjerne samlokaliseres med arkivet.

Mottatt 8. november 2022

Innsenderen arbeider som tolk i skolen og ser med stor bekymring på døves situasjon i dag. På innsenderens skole er de «heldige» og har to døve ansatte og to tolker. Elevene får møte andre døve elever én dag i uken. De døve elevene faller likevel bak de andre og sliter sosialt.

Statped har bygd ned sitt tilbud, enukesopphold i stedet for toukesopphold som før, og internatene er nedlagt. Foreldrene får bare dekket to av seks uker sammen med barna, og må ta fri uten lønn de fire siste ukene.

Døve barn må få tilgang til tegnspråk og møte andre døve barn. De lider fra starten av manglende språktilgang, og tidlig innsats må på plass.

Vi som jobber med disse barna, opplever at kommunene ikke har nok kompetanse for å ta ansvaret for dem. Blant annet ansattes tolker på uholdbare arbeidskontrakter med altfor lav lønn.

Mottatt 9. november 2022

Det er ressurskrevende for familier å delta i «Se mitt språk» og følge barnet på deltidsopphold hos Statped. Søknadsprosesser for refundering av utgifter er komplisert, og det er ikke like enkelt for alle å legge ut. Det er ulik praksis mellom kommuner med tanke på om tapt arbeidsfortjeneste dekkes når foreldre reiser sammen med barn på deltid i uker uten foreldrekurs. Dette fører til at noen barn bare får delta på to ukers deltidsopphold hvert skoleår. Dette er en konsekvens av at Statped har lagt ned botilbudet.

Mottatt 15. november 2022

Innsenderen er student i høyere utdanning og viser til et eksempel på at utdanningsinstitusjonen har meldt vedkommende av en eksamen fordi obligatoriske arbeidskrav ikke er gjennomført. Dette skjedde ifølge studenten fordi NAV ikke kunne levere tolk ved den aktuelle anledningen.

Mottatt 16. november 2022

Innsenderen viser til at det i Tyskland finnes museer med faste tegnspråktolker i høysesongen. Det var også video med «dagens tegn» på t-bane og buss, noe som er en fin måte å skape nysgjerrighet rundt tegnspråk på.

Mottatt 22. november 2022

«Minoriteten i minoriteten», tegnspråklige personer med kombinert sansetap / døvblindhet må sikres tilgang til tegnspråklige arenaer. Det trengs mer kunnskap og bruk av taktillt tegnspråk og døvblindes situasjon, til nytte for brukerne selv og profesjonsutdanninger.

Tegn som støtte brukes også i kommunikasjon med barn og voksne som har språklige utfordringer. Hvordan kan økt fokus på norsk tegnspråk rettes inn mot disse, og kan kulturtilbud for tegnspråklige også favne disse?

Funksjonell tospråklighet er fint og viktig. Men det trengs kunnskap om hvordan kommunikasjonen er før man når det målet. Hvordan kommuniserer dagens døve barn med CI og deres familier i dag?

Mottatt 22. november 2022

Det er viktig å bevare og opprettholde tegnspråklige tilbud. Det bør tas inn i lov at rådgivning til døve helst bør gis av døve personer. Døve er bedre i stand til å vurdere en annen døv persons framtidsutsikter ut fra vedkommendes evner og ferdigheter, og ikke bare ut fra hørselsstatus. Slik kan vi få flere tegnspråklige til å gå på tegnspråkskole og flere foreldre til å lære tegnspråk. Det blir sagt at «tegnpråk er selve identiteten, og at tegnspråk er aksept».

Som døv vil man alltid slite med å oppfatte tale, men tegnspråk gir meg muligheter og aksept som døv. Det er viktig at alle med nedsatt hørsel får muligheten til å smake på tegnspråk.

Mottatt 9. desember 2022

I 2015 var det ikke organisert noe særskilt mottak av døve flyktninger, bare noe frivillig arbeid. Etter hvert havnet noen på Ål folkehøyskole, mens andre fikk tilbud i Oslo eller andre steder. I 2022 er det bedre organisert, ved at det døve sivilsamfunnet har gått inn og hjulpet til.

Det bør opprettes en eller flere stillinger for døve personer som kan hjelpe døve flyktninger. Døve bør plasseres i storbyer med døvemiljøer og ikke isoleres på steder uten døve. Alle bør ha rett til språkopplæring uansett alder. Det er noen eldre flyktninger fra Ukraina som ikke får opplæring i norsk tegnspråk og norsk fordi de er for gamle. Ål folkehøyskole bør være et tilleggstilbud for døve flyktninger.

Mottatt 18. desember

En privatperson hvor vanskelig det er å komme i kontakt med legevakt eller akuttmedisin når man er døv og avhengig av å kommunisere på tegnspråk. Det er et problem at man ikke kan kommunisere på SMS eller e-post med legekantoret. Bildetolk-tjenesten fungerte ikke i tilfellet innsenderen beskriver. Tolkning over skjerm i forbindelse med akutt legetime fungerte ikke. Flere former for tolking sviktet samtidig. Innsenderen oppdaget tilfeldigvis at tjenesten Smarthelp var nedlagt uten at vedkommende som bruker hadde blitt varslet om det. Man må være registrert som bruker for å kunne bruke tjenesten Nød-SMS, men det er en rekke forutsetninger som må godtas, og innsenderen føler seg usikker på om tjenesten faktisk fungerer.

Mottatt 6. januar 2023

En forelder beskriver en rekke egne erfaringer med barnehage og helsevesen. Gjennomgående beskrives lite kjennskap til og kunnskap om tegnspråk, og mangel på tegnspråkkompetanse.

Den som skal føde får mulighet til å avtale tolker i turnus rund fødselen, men ikke den andre forelderen. Om en døv er syk og skal få helsehjelp, regnes oppdraget som et helseoppdrag og prioriteres. Dersom et barn er sykt, og en døv forelder er med for å følge opp barnets helse, regnes det som dagligliv og prioriteres lavere.

Mottatt 20. januar 2023

En forelder beskriver egne erfaringer med å ha sitt døve barn i en barnehage med et tilrettelagt tilbud for hørselshemmede. Det beskrives at vedtaket om tegnspråkopplæring etter barnehageloven § 38 ikke følges opp. Barnehagen har ikke nok personell med tegnspråkkompetanse. Det er stort sett tegn-til-tale, og ikke tegnspråk som brukes. Tegnspråket til barnet blir ikke anerkjent i barnehagen. Barnehagen insisterer på at den er tospråklig, men det er hørselshemmede barn som lider mest under det. Vi som foreldre har

foreslått løsninger, men har ikke fått gehør. Mitt døve barn faller utenfor når talespråk brukes mye i barnehagen.

Mottatt 30. januar 2023

En forelder beskriver inngående egne erfaringer med å ha sitt døve barn i en barnehage med et tilrettelagt tilbud for hørselshemmede.

Det beskrives at språkmiljøet er mangelfullt, og at det får konsekvenser for barnets språkutvikling. Det er mangelfull tegnspråkkompetanse og lite interesse for tegnspråk blant de ansatte i barnehagen. Det brukes tegn-til-tale i enkelte situasjoner. Barnehagen har sendt foreldrene meldinger om at barnet ikke har språk, og de mener med det talespråk. Barnehagen anerkjenner med det ikke at tegnspråk er fullverdige språk. Det er et ønske blant foreldre at barnehagen oppretter egne avdelinger der tegnspråk har forrang, slik at barna kan få et godt tegnspråkmiljø i hverdagen i barnehagen, og ikke bare noen få timer med tegnspråk.

Mottatt 7. februar 2023

En forelder til et døvt barn beskriver inngående egne erfaringer i møte med helsevesen, PPT, bostedskommuner, barnehage og skole. PPT har bidratt til at barnet har fått mangelfull tilgang til tegnspråkopplæring i barnehage, og vansker med å få tilgang til foreldrekurs hos Statped. Bostedskommunen har vært motvillig til å la barnet gå i en barnehage i en nabokommune med et tilrettelagt tilbud. Etter flytting til en annen kommune har barnet fått et langt bedre tilbud.

Innsenderen gir uttrykk for at det er trist at kommunene i Norge mangler kompetanse på hørselshemming og tegnspråk hos barn. Det er nødvendig at barn kan få tilgang til tegnspråk som morsmål. ASK, tegn-til-tale eller skriftspråk er ikke godt nok. Det vil være samfunnsøkonomisk gunstig for Norge å samle kompetansen på hørselshemming og tegnspråk m.m.

Mottatt 12. februar 2023

Foreldre til CODA-barn (hørende barn med en eller to døve foreldre) beskriver inngående erfaringer med tegnspråkopplæring i barnehagen for deres hørende barn. Tilbudet i den barnehagen et av barna først fikk plass i, viste seg å være mangelfullt. Barnehagen greide ikke å bygge forståelse for barnets identitet og språkkultur som coda. Foreldrene tok så barnet ut av den barnehagen. Barnet fikk deretter plass i en barnehage med et tilrettelagt tegnspråklig tilbud. Barnet fant seg til rette og trivdes, og foreldrene var først fornøyd. Etter omorganisering og virksomhetsoverdragelse av barnehagen ble personalet delvis skiftet ut, og den tegnspråklige kompetansen i barnehagen ble dårligere. Foreldrene er i tvil om et annet av deres barn i dag får god nok tegnspråkopplæring i barnehagen. Foreldrene er i det hele tatt bekymret for tilstanden i barnehagen.

Mottatt 22. mars 2023

Foreldre til et døvt barn beskriver et møte med skolehelsetjenesten, der legen møtte barnet på en uheldig måte blant annet på grunn av manglende kunnskap om tegnspråk som et eget språk, manglende respekt for barnets språk, manglende etablering av kontakt og trygghet

med barnet og forelderen, bruk av autoritet og krenkende/grenseoverskridende atferd overfor barnet og manglende kommunikasjonsevne gjennom tolk. Foreldrene er bekymret over at en lege kan utvise en så nedlatende holdning overfor et barn.

Mottatt 29. mai 2023

Barn med tegnspråk som sitt første språk skal ha rett til undervisning i og på tegnspråk uansett hørsel når de har et nært familiemedlem som er tegnspråkbruker.